

EUROPEISKA ÅTERVÄNDANDEFONDEN

**Årligt program
2008**

Reviderad version av 2010-03-30

SVERIGE

MEDLEMSSTAT: Sverige

FOND: Europeiska återvändandefonden (Återvändandefonden)

ANSVARIG MYNDIGHET: Migrationsverket

ÅR: 2008

1. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR URVAL AV PROJEKT SOM SKA FINANSIERAS GENOM DET ÅRLIGA PROGRAMMET

Inledning

Migrationsverket har i Beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystem för Europeiska flyktingfonden och Europeiska återvändandefonden (bilaga 1, tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets beslut nr 575/2007/EG om inrättande av Europeiska återvändandefonden för perioden 2008–2013) redogjort för rutiner och förfaranden som Migrationsverket utarbetat och som ska tillämpas vid genomförandet av fondens åtgärder. Nedan presenteras delar ur innehållet. För ytterligare detaljer se ovan nämnda dokument.

Ett första utkast till årligt program för Europeiska återvändandefonden för programår 2008 skickades till kommissionen den 4 mars 2008. En reviderad version skickades in den 15 maj 2008. I revideringen preciserades vilka åtgärder som Migrationsverket, i egenskap av ansvarig myndighet, ansökt om medfinansiering för att genomföra under 2008. Programmet är reviderat efter dialog med kommissionen (i enlighet med brev från Kommissionen, daterat den 24 juli 2008).

Föreliggande revidering av programmet motiveras genom artikel 23 (2) i Kommissionens beslut 2008/458/EC om tillämpningsföreskrifter för Återvändandefonden 2008 – 2013, i vilken det anges att *ändringar av den finansiella fördelningen utan översyn av det årliga programmet enligt punkt 1 får inte överstiga 10 % av det totala bidraget från fonden och ska tillåtas endast under omständigheter som står utanför den ansvariga myndighetens kontroll*. Det huvudsakliga skälet till ändringen är att efter den ordinarie utlysningen av 2008 års medelsram fanns medel kvar att besluta om. För att nyttja tilldelningen genomförde Fondenheten en riktad utlysning under våren 2008 i vilken ett nytt projekt beslutades om totalt ca 8,3 MSEK (motsvarande ca 904 000 EUR¹). För kvarvarande medel beslutades under hösten 2009 om ytterligare ett projekt som sökt medel motsvarande ca 7,14 MSEK (motsvarande ca 778 300 EUR²) i den interna utlysningen för 2010. Detta medför dels att den finansiella fördelningen mellan åtgärderna behöver justeras och dels att åtgärd 5 delas upp i två delar, åtgärd 5 a) och 5 b), eftersom det senast beslutade projektet ej kan anses särskilt prioriterat och endast berättigar till 50 % EU-finansiering.

¹ Beloppet är beräknat (i enlighet med n-1-regeln) på valutakursen 9,1782 som publicerades av KOM November 2007.

² Ibid.

Intern organisation och partnerskapets konstruktion

Migrationsverket har av regeringen utsetts till ansvarig myndighet för Europeiska återvändandefonden. Myndigheten fungerar även som tilldelande myndighet vid genomförandet av fondens åtgärder. Återvändandefonden förvaltas av fondenheten, en särskilt inrättad enhet vid Migrationsverket. Fondenheten har en oberoende ställning i förhållande till de verksamhetsområden inom myndigheten som kan komma att ansöka om projektbidrag.

Enligt rådsbeslutet om inrättandet av fonderna ska ett så kallat partnerskap upprättas. I partnerskapet ska de myndigheter och organ som deltar i genomförandet av det fleråriga programmet eller som kan ge värdefulla bidrag till dess utveckling ingå. Den ansvariga myndigheten ska samråda med dessa partner.

Migrationsverket har inrättat ett samråd i två nivåer som består av dels en nationell samrådskommitté, dels en expertgrupp. Genom samrådet garanteras en öppenhet och parternas insyn och möjligheter att påverka Migrationsverkets arbete med Återvändandefonden säkerställs därmed.

Den nationella samrådskommittén består av företrädare på hög nivå från de myndigheter och organisationer som utgör fondens intressenter. Kommittén ska ta ställning till och ge synpunkter på fondens fleråriga program, de årliga programmen samt slutrapporterna innan dessa sänds till kommissionen. Samrådskommittén ska även delges information om de projekt som beviljats stöd från Återvändandefonden. Migrationsverkets generaldirektör är kommitténs ordförande.

Expertgruppen består av sakkunniga som en del av partnerskapets intressenter ställt till förfogande i arbetet med Återvändandefonden. I gruppen ingår även verksamhetsexperter från Migrationsverket. Experterna har bland annat till uppgift att bidra med underlag till de fleråriga och årliga programmen för Återvändandefonden. Vidare ska experterna delta i urvals- och beredningsprocessen och bedöma projektansökningarnas relevans i förhållande till målen som anges i det fleråriga programmet respektive åtgärderna som framgår i det årliga programmet för fonden. Experterna ska även följa projektens utvecklingsprocess och säkerställa att resultaten från avslutade projekt utvärderas och sprids.

Det fleråriga programmet för Återvändandefonden utgår ifrån de strategiska riktlinjer som kommissionen antagit enligt rådsbeslut 575/2007/EG och genomförs med hjälp av årliga program. I det årliga programmet anges vilka åtgärder som Sverige avser genomföra inom asylområdet under aktuellt programår. För att projekt ska kunna beviljas medfinansiering av Återvändandefonden krävs således att åtgärderna som projekten omfattar är förenliga med de prioriteringar som anges i kommissionens strategiska riktlinjer.

Av artiklarna 49 och 50 i rådsbeslut 575/2007/EG framgår att kommissionen tillsammans med medlemsstaterna ska utvärdera fonden med avseende på hur relevanta, effektiva och verkningsfulla åtgärderna har varit i förhållande till fondens allmänna mål. Enligt rådsbeslutet ska Sverige senast den 30 juni 2010 förelägga kommissionen en utvärderingsrapport om genomförandet av de åtgärder som medfinansierats av fonden. Vidare ska Sverige senast den 30 juni 2012 för perioden 2008-2010 och senast den 30 juni 2015 för perioden 2011-2013 en utvärderingsrapport om resultaten och effekterna av de åtgärder som medfinansierats av fonden.

Varje enskilt projekt som beviljas medfinansiering från Återvändandefonden ska göra löpande uppföljningar av både verksamhet och ekonomi i syfte att säkerställa att projektet följer sin verksamhetsplan och att projektmålen nås. Generellt gäller att projekten ska utvärderas efter avslutad projektperiod. För att öka utvärderingens tillförlitlighet ska en utomstående och oberoende utvärderare anlitas.

Utlysning och offentliggörande av fondens medel

Enligt artikel 7.2 i rådsbeslutets tillämpningsföreskrifter ska förslagsinfordringarna, det vill säga utlysningen av fondens medel, offentliggöras på ett sätt som garanterar största möjliga spridning bland potentiella stödmottagare.

I samband med utlysningen av Återvändandefonden görs flera informationsinsatser, bland annat via Migrationsverkets hemsida, på myndighetens intranät samt genom ett nyhetsbrev som utkommer regelbundet och skickas elektroniskt till cirka 600 prenumeranter. I syfte att nå även övriga intressenter gjordes en annonsering i dagspress i samband med den första utlysningen 2008.

Utöver det som nämnts ovan tas ett faktablad fram som beskriver Återvändandefondens mål och dess prioriterade områden (i enlighet med kommissionens strategiska riktlinjer). Faktabladet ger även information om villkoren för att beviljas medfinansiering med stöd av fonden, bland annat genom att beskriva vilka som kan ansöka om medfinansiering, målgrupper som berörs av fondens åtgärder samt minimikriterier enligt artikel 15.5 i den grundläggande rättsakten som ska uppfyllas för att bli föremål för medfinansiering, råd om ansökningsförfarandet, uppgift på kontaktpersoner samt sista dag för inlämnande av förslag. Av faktabladet framgår vilka ansökningshandlingar som ska fyllas i. Samtliga handlingar som ska användas vid ansökan om medfinansiering finns som utarbetade mallar och hämtas via Migrationsverkets hemsida.

För ekonomisk information och bestämmelser kring exempelvis utgifter som är stödberättigade hänvisas till en handbok "Fondhjälpreda". Handboken finns att hämta via Migrationsverkets hemsida.

Administrativ hantering av inkomna ansökningar

Tiden för förslagsinfordran är sex veckor. När ansökningarna inkommer till Migrationsverket diarieförs de av Migrationsverkets registrator som en inkommande handling. Ansökan skickas sedan till fondenheten där den förs in i en registreringslista. En bekräftelse på att ansökan inkommit till myndigheten skickas till projektansökaren. Samtliga ansökningar administreras enligt samma rutin.

Fondenheten gör en initial bedömning av ansökningarna. För att upprätthålla en enhetlig hantering och säkra att erforderlig granskning och bedömning genomförs av samtliga ansökningar används checklistor. Förutom att kontrollera att ansökan uppfyller de formella kraven, exempelvis att den har inkommit i rätt tid och är komplett, görs en kvalitativ bedömning av projektets verksamhets- och finansplan samt att åtgärderna i projektet är förenliga med de prioriteringar som anges i kommissionens strategiska riktlinjer.

Fondenheten granskar vidare om åtgärderna uppfyller de kriterier som anges i artikel 15.5 i rådsbeslutet, det vill säga om åtgärden genomförs med anledning av situationen och kraven som föreligger i Sverige, om åtgärden bedöms som kostnadseffektiv, om den sökande organisationen eller myndigheten har den erfarenhet, sakkunskap och trovärdighet som krävs för att genomföra åtgärden. Vidare kontrolleras att den sökande organisationen/myndigheten är ekonomiskt solid (granskning av medfinansieringsintyg och eventuella årsredovisningar) samt om åtgärden kompletterar andra EU-finansierade åtgärder. Samtliga ansökningar granskas enligt samma rutin.

Urval av projekt med expertgruppen

Efter fondenhetens initiala handläggning av ansökningarna träffas expertgruppen för att fördela projektansökningarna. Ansökningarna fördelas beroende på insatsområde mellan experterna i expertgruppen. För att undvika jäv och garantera att urvalet av ansökningar sker öppet, objektivt och icke-diskriminerande granskas varje ansökan av två sakkunniga experter med olika organisatorisk hemvist. Migrationsverkets projektansökningar granskas och bedöms utifrån samma kriterier som ansökningar från övriga sökande.

Experterna bedömer projektförslagen med det fleråriga och årliga programmet som utgångspunkt. Vidare görs en bedömning om åtgärderna/projekten uppfyller de minimikriterier som anges i artikel 15.5 i rådets beslut. I arbetet använder experterna en checklista. Vid behov kan experterna ta kontakt med projektansökarna för att diskutera innehåll och krav på eventuella kompletteringar. Granskning av projektens finansplaner görs i samarbete med fondenhetens ekonomer. Experterna upprättar därefter bedömningspromemorior där de bland annat kortfattat redogör för projektet samt om det bör tillstyrkas medel från Återvändandefonden eller avslås.

Efter experternas handläggning genomförs ett beredningsmöte där fondenheten, deltagarna i expertgruppen samt chefen för verksamhetsområde europeiskt och

internationellt samarbete (EIS) träffas för att bereda projektansökningar. Experterna föredrar sina ansökningar inför gruppen. Chefen för EIS fattar därefter beslut om tilldelning av fondmedel.

Projekt som Migrationsverket genomför

Artikel 7 och 8 i rådets tillämpningsföreskrifter anger de villkor som gäller när den ansvariga myndigheten är slutlig mottagare av medfinansiering från fonden och därmed projektägare. Av artiklarna framgår bland annat att Migrationsverket enbart kan söka medel till projekt inom de områden där myndigheten har en monopolsituation eller där myndighetens samverkans- och samordningsuppdrag gör dess medverkan nödvändig för att genomföra åtgärden. Även säkerhetsskäl kan motivera att Migrationsverket står som ensam slutlig stödmottagare och projektägare.

Grunden för att Migrationsverket fungerar som verkställande organ för genomförandet av ett antal/vissa projekt motiveras i avsnitt 3, punkt 3, i det årliga programmet.

Migrationsverket är operativt ansvarig för asylprövning, asylmottagning, vidarebosättning och frivillig återvandring. I egenskap av förvaltningsmyndighet har Migrationsverket en monopolställning vad avser myndighetsutövningen inom dessa områden men ska även verka för samordning och samarbete mellan samtliga berörda myndigheter så att verksamheten bedrivs effektivt.

De verksamhetsområden inom Migrationsverket som hanterar den operativa delen av asylprocessen kan, mot bakgrund av de prioriteringar som angivits av kommissionen, ansöka om projektbidrag för utvecklingsåtgärder från Återvändandefonden. Migrationsverket får ej som ansvarig myndighet för förvaltningen av fonden delta vid samma förslagsinfordran som övriga ansökare. En intern förslagsinfordran har därför genomförts för Migrationsverkets projekt. Projektförslagen från Migrationsverket hanteras på samma sätt som projektförslagen som inkommer via den öppna förslagsinfordran. De bedöms likaså utifrån samma villkor och med samma insyn genom expertgruppen och den nationella samrådskommittén.

Förankring och beslut

Såsom nämns enligt ovan beslutar chefen för verksamhetsområde EIS om stöd ska beviljas till enskilda projekt. Därefter upprättas en bidragsöverenskommelse (kontrakt) som undertecknas av den slutliga stödmottagaren och chefen för fondenheten. Ett exemplar av kontraktet skickas till den slutliga stödmottagaren. Samtliga handlingar diarieförs och förvaras på fondenheten.

Vid avslag på projektansökan delges de sökande beslutet brevlades med en motivering om varför ansökan har avslagits.

Upprättande av beslutshandlingar

Beslutsdokument upprättas för samtliga ansökningar oavsett om de avslås eller bifalles. De beviljade ansökningarna ges kontraktsform och diarieförs med en egen nummerserie. Om ett beslut är felaktigt görs en rättelse och ett nytt beslut skickas ut. Tilläggsbeslut ska skrivas vid eventuell ändring av budget, löptid eller projektplan under projekttiden. I det nya beslutet ska en hänvisning finnas till det ursprungliga beslutet.

Beslut skrivs ut på arkivbeständigt papper. På beslutet anges en motivering av beslutet, uppgift om slutlig stödmottagare, beslutsfattare samt föredragande och kontaktperson från fondenheten. Vidare anges ansökt belopp samt beviljad medfinansiering från Återvändandefonden.

Administrativ hantering av avslagsbeslut

- En kopia på beslutet skickas till projektansökaren.
- En kopia på beslutet sätts in i en pärm för avslag på ansökningar om medfinansiering.
- Originalbeslutet om avslag på ansökan skickas till Migrationsverkets registrator för arkivering.

Administrativ hantering av beslut om medfinansiering

- Ett original skickas till sökande organisation.
- Ett original läggs i akten.
- En kopia skickas till de experter som deltagit vid bedömningen av ansökan.
- En kopia skickas till Migrationsverkets ekonomienhet för utbetalning av projektmedel.
- En kopia sätts in i en pärm för beslut om medfinansiering.
- En kopia skickas till Migrationsverkets registrator för arkivering.

Möte med slutlig stödmottagare

Efter en avslutande beredning, med eventuella kompletteringar av projektets verksamhetsplan, finansplan samt handlingar från eventuella medfinansiärer, kallas den slutliga stödmottagaren till ett möte på fondenheten där bland annat projektets verksamhets- och finansplan slutgiltigt går igenom och eventuella övriga frågor inför upprättandet av bidragsöverenskommelsen (kontraktet) reds ut.

Utbetalning av stöd

När beslut om beviljade projekt fattats registreras samtliga projekt i en databas (Access) som administreras av fondenheten. I databasen finns bland annat uppgifter om konto, kostnadsställe och aktivitet samt en cell för signering av att plus- eller bankgironumret kontrollerats. Uppgifter om projektets totala medfinansiering förs också in i databasen. I ett särskilt dagboksavsnitt kan löpande uppgifter som rör projektet noteras.

En kopia på myndighetsbeslutet lämnas tillsammans med ifylld utbetalningsorder till enhetschefen vid internationella strategienheten på Migrationsverket som

attesterar utbetalningen. Detta lämnas sedan till Migrationsverkets ekonomienhet som verkställer utbetalningen och gör en avslutande kontroll att stödmottagarens uppgifter är korrekta. Viktigt att notera är att samtliga bidrag utbetalas via ett icke räntebärande konto.

I samband med projektstarten utbetalas 50 procent av totalt beviljad medfinansiering till den slutliga stödmottagaren (förskott kan beviljas om stödmottagaren så önskar och efter insänd rekvisition). Vid godkänd delrapport utbetalas 30 procent (även här efter insänd rekvisition), och efter godkänd slutrapport resterande 20 procent.

2. ÄNDRINGAR I FÖRVALTNINGS- OCH KONTROLLSYSTEMEN (om tillämpligt)

En reviderad version av beskrivningen av kontroll- och förvaltningssystemet för Europeiska återvändandefonden har gjorts efter dialog med kommissionen. Uppgifterna i dokumentet beskriver situationen den 2 september 2008 och insändes till kommissionen den 5 september 2008.

Inga förändringar av förvaltnings- och kontrollsystemen har gjorts med anledning av föreliggande revidering av programmet.

3. ÅTGÄRDER FÖR GENOMFÖRANDE AV PRIORITERINGARNA SOM SKA STÖDJAS GENOM PROGRAMMET

3.1. Åtgärder som genomför prioritering 1

PRIORITERING 1:

Stöd till utarbetandet av en strategi för medlemsländernas hantering av återvändande. Särskilt prioriterade är utvecklingsprojekt inom prioritet 1 som innehåller:

- (1) Program för bistånd till frivilligt återvändande.**
- (2) Ekonomiska incitament och åtgärder för att ta itu med den särskilda situationen som sårbara återvändande befinner sig i.**
- (3) Integrerade återvändandeplaner som stöder återvändandet av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som inte omfattas av gemenskapens återtagandeavtal eller nationella bilaterala återtagandeavtal till personernas ursprungsländer, länder där de tidigare bott eller transitländer, med vilka samarbetet när det gäller återvändande är särskilt svårt.**

Åtgärder inom kategori organisation och genomförande

Åtgärder inom prioritering 1 där Migrationsverket är verkställande organ

1. Åtgärder för att förbättra återvändandet för ensamkommande barn

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden syftar övergripande till att utforma och upprätta återetableringsprogram och –stöd avseende särskilt utsatta grupper, i detta fall ensamkommande barn. Metoden är att samarbeta med svenska utlandsbeskickningar och teckna avtal med beskickningarnas förtroendeadvokater för att eftersöka föräldrarna till ensamkommande barn. Åtgärden genomförs inom Migrationsverkets mottagningsverksamhet.

Målet med åtgärden är att fler barn som fått avslag på sin asylansökan återförenas med sina ordinarie vårdnadshavare när de återvänder till sitt hemland. Ett annat mål för åtgärden är att Migrationsverket har en väl underbyggd metod för efterforskning av föräldrar till ensamkommande barn samt att Migrationsverket därmed lever upp till det krav som ställs på myndigheten enligt förordning (2006:718). Åtgärden är särskilt prioriterad.

2. Förväntade stödmottagare

Migrationsverket.

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Migrationsverket är central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet och ska verka för samverkan och samordning mellan berörda myndigheter så att verksamheten inom detta område är effektiv. I egenskap av förvaltningsmyndighet har verket en monopolställning inom asylområdet. Enligt förordning (2006:217) 2 d § ska Migrationsverket så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Andelen barn som återförenats med sina familjer/vårdnadshavare har ökat. Det kvantifierbara resultatet av åtgärden är att 60 procent av 800 ensamkommande barn funnit sina vårdnadshavare och att minst 240 barn kan återförenas med sina vårdnadshavare i samband med ett återvändande.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansier till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 75 %

National co-financing 25 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 2,5 MSEK, motsvarande cirka 237 200 EUR för programår 2008. I det godkända årliga programmet 2008 uppskattades beloppet för åtgärden till 4,8 MSEK vilket motsvarar en förändring om ca -2,3 MSEK (ca -257 800 EUR).³

---

³ Beloppen i EUR grundas på valutakursen som gällde 9,1782 som gällde november 2007.

3.2. Åtgärder som genomför prioritering 2

Prioritering 2:

Stöd till samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller hanteringen av återvändande.

Särskilt prioriterade är utvecklingsprojekt inom prioritet 2 som innehåller:

(4) Integrerade återvändandeplaner som har utformats och även kommer att genomföras i samarbete med andra medlemsstater och, om tillämpligt, med den europeiska gränsförvaltningsbyrån, icke-statliga organisationer eller internationella organisationer, i syfte att föra samman kunskaper, erfarenheter och resurser från medlemsländernas myndigheter och, om tillämpligt, från övriga berörda organisationer.

I kommissionens beslut om strategiska riktlinjer för Återvändandefonden uppmanas medlemsstaterna att inrikta fondens medel på utvecklingsprojekt inom tre av de fyra prioriteringarna. Vilka prioriteringar som väljs bör, enligt kommissionen, utgå från medlemsstatens behov.

Med hänvisning till de behov av utvecklingsinsatser som redovisats till fonden under förberedelsearbetet med de fleråriga och årliga programmen har Migrationsverket funnit att prioritering 2 bör utgå eftersom det ej redovisats några exempel på utvecklingsbehov inom denna prioritering från exempelvis de berörda myndigheterna och frivilligorganisationerna.

3.3. Åtgärder som genomför prioritering 3

Prioritering 3:

Stöd till särskilda nyskapande (inter)nationella redskap för hanteringen av återvändande.

Särskilt prioriterade är utvecklingsprojekt inom prioritering 3 som innehåller:

(5) Projekt som uppvisar särskilt innovativa sätt och metoder för att informera och ge råd till eventuellt återvändande personer om situationen i deras ursprungsländer eller andra nyskapande incitament för att öka antalet som återvänder frivilligt samtidigt som man tar hänsyn till de berörda personernas värdighet.

(6) Projekt som testar nya arbetsmetoder för att påskynda processen med att förse de återvändande med handlingar i samarbete med tredjeländernas konsulära myndigheter och immigrationsmyndigheter.

Åtgärder inom kategori organisation och genomförande

Åtgärder inom prioritering 3 som genomförs efter öppen förlagsinfordran. Migrationsverket är tilldelande organ.

2. Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för att utveckla arbetssätt för återvandring

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden innebär att etablera och utveckla samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer. Syftet är att utarbeta metoder för att ta fram information och praktisk hjälp till personer som vill återvända till sitt hemland. Målet med åtgärden är att skapa förutsättningar för flyktingar m.fl. med permanent uppehållstillstånd som vill återvända.

Åtgärden inriktas på att ge praktiskt stöd i form av handledning, rådgivning och utbildning för personer som vill återvända. Syftet är att personen vid hemkomsten ges förutsättningar för en lyckad reintegration genom att kunna etablera sig, antingen genom en anställning eller genom att denne startar ett eget företag. Åtgärden inkluderar även att följa den som återvandrat på plats i hemlandet genom fortsatt handledning och ekonomiskt stöd, vidare kan insatser som kopplar återvandrare till pågående aktiviteter i hemlandet inkluderas. Åtgärden har därmed även en tydlig koppling till bistånds- och återuppbyggnad.

Åtgärden genomförs i samverkan mellan frivilligorganisationen Göteborgsinitiativet och Göteborgs kommun. Parterna har sedan tidigare ett utvecklat samarbete genom projektet "Getting down to business" som pågick under fem år. Aktiviteterna genomförs till stor del av Göteborgsinitiativet som även är projektägare. Göteborgs kommun är projektpartner och bidrar med individuella bidrag till återvändaren. Kommunen bidrar även med personal i projektet.

2. Förväntade stödmottagare

Frivilligorganisationer.

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Ej tillämpligt vid genomförande av denna åtgärd.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Resultatet visas genom andelen personer som deltar i åtgärden och som fullföljer sina planer med att återvända genom åtgärdens försorg. Åtgärden omfattar ett stöd till cirka 50 personer under en treårsperiod. Indikatorer är antalet personer som deltar i verksamheten samt antalet personer i projektet som fullföljer sina planer med att återvända.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansier till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 50 %

National co-financing 50 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 1,4 MSEK för programår 2008, vilket motsvarar cirka 131 000 EUR.⁴

3. Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för att utveckla arbetsätt för återvändande

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden syftar övergripande till att utforma och upprätta återetableringsprogram och stöd avseende ”nya” länder. Målet med åtgärden är att förutsättningarna för ett självmant återvändande för de personer som blivit av- eller utvisade har ökat.

Åtgärden avses pågå under tre år. Den inriktas på att skapa förutsättningar för ett självmant återvändande och reintegrering för personer från Somalia som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd i Sverige eller för de som återtar sin ansökan om asyl innan beslut fattats. På grund av den svåra situation som råder i Somalia finns små möjligheter att skapa sig ett drägligt liv utan kunskap och utbildning. Åtgärden inriktas därför på att erbjuda möjlighet till yrkesutbildning som påbörjas när man återvänt till Somalia. De som återvänder blir på så sätt en tillgång för lokalsamhället. Åtgärden bidrar också till en ekonomisk, social och demokratisk utveckling i Somalia. Mottagandet kommer att anknyta till redan befintliga och etablerade utbildningsprojekten PETT I och PETT II (Promotion of Employment Through Training). Projekten finns på cirka 15 orter över hela Somalia och sköts av organisationerna CARE, Diakonia, International Aid Service, Horn Relief, Danska Rädda Barnen och Göteborgsinitiativet.

Åtgärden genomförs i samverkan mellan flera frivilligorganisationer i Sverige och Migrationsverket.

Migrationsverket utbildar särskilda handläggare som ska medverka i åtgärden. Handläggaren informerar i ett tidigt skede om möjligheten som åtgärden erbjuder. Informationen ges på nytt i samband med att den sökande får besked om avslag på ansökan om asyl. Migrationsverket utbetalar även återetableringsstöd till de som återvänder självmant. Medverkande frivilligorganisationer erbjuder information och stöd i Sverige och i Somalia. De arbetar även aktivt med utbildningarna i Somalia.

Åtgärden är särskilt prioriterad.

---

⁴ Beloppet grundas på valutakursen 9,1782 som gällde november 2007.

2. Förväntade stödmottagare

Frivilligorganisationer

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Ej tillämpligt vid genomförande av denna åtgärd.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Det övergripande resultatet av åtgärden är att andelen återvändanden som sker självmant och inom lagstadgad tid har ökat. Detta ska mätas genom ökningen av antalet personer som återvänder självmant, antalet personer som genomgått utbildning och antalet personer som har egen försörjning efter genomgången utbildning.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansier till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 75 %

National co-financing 25 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 2 MSEK för programår 2008, vilket motsvarar cirka 192 000 EUR. I det godkända årliga programmet 2008 uppskattades beloppet för åtgärden till 9,2 MSEK, vilket motsvarar en förändring om ca -7,2 MSEK (ca -756 000 EUR).

Åtgärder inom prioritering 3 där Migrationsverket är verkställande organ

4. Samverkan med myndigheter och frivilligorganisationer i arbetet med återvändande

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden syftar till att genomföra samverkansprojekt med myndigheter och frivilligorganisationer som utvecklar metoder för stöd till återvändande och som använder sig av de medverkandes kontakter både i Sverige och i hemlandet.

Åtgärden syftar till att förbättra rådgivning och information kring återvändandet i asylprocessens olika skeden. De asylsökande ska ha en bibehållen självkänsla och känna både trygghet och värdighet i frågan kring återvändande.

Åtgärden syftar vidare att utveckla och öka samverkan dels mellan myndigheter och frivilligorganisationer i Sverige, dels mellan myndigheter och organisationer i Sverige och de frivilligorganisationer som är aktiva i de länder dit personer som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd ska återvända. Genom samverkan ökar möjligheterna att mer aktivt och effektivt kunna stödja den som väljer att återvända självmant.

Åtgärden inriktas på personer som ska återvända till Serbien. Sverige har ett återtagandeavtal med Serbien men tillämpningen av avtalet försvåras då personerna som ska återvända saknar identitetshandlingar. De anför ofta att de saknar bostad och arbete i hemlandet och riskerar vid ett återvändande att hamna utanför samhället.

Migrationsverket avser med denna åtgärd att samarbeta med en politiskt oberoende organisation, Praxis, i Serbien. Eftersom organisationen ej är etablerad i Sverige när det gäller återvändandearbete är Migrationsverket ensam projektägare. Organisationen Praxis erbjuder avgiftsfri juridisk hjälp för internflyktingar i Serbien och Montenegro men bistår även personer som återvänder till länderna. Praxis hanterar frågor kring bland annat

identitetshandlingar, kontakter med myndigheter i hemlandet, socialförsäkringsförmåner. Organisationen finns på två platser i regionen och har även ett utvecklat kontaktnät i Kosovo.

Målet är att fler återvänder självmant och att de som väljer att återvända får ett stöd som underlättar återvändandet och återetableringen i hemlandet.

Åtgärden är särskilt prioriterad.

2. Förväntade stödmottagare

Migrationsverket

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Migrationsverket är central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet och ska verka för samverkan och samordning mellan berörda myndigheter så att verksamheten inom detta område är effektiv. I egenskap av förvaltningsmyndighet har verket en monopolställning inom asylområdet vilket inkluderar hela asylprocessen från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande. Utan verkets aktiva medverkan i utvecklingsprocessen är det inte möjligt att åstadkomma en meningsfull och bestående utveckling.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Resultatet av åtgärden är att andelen återvändanden som sker självmant och inom lagstadgad tid har ökat. I motsvarande mån har andelen personer som fått avslag på sin ansökan och som avviker eller håller sig undan verkställighet minskat.

Åtgärdens indikatorer är jämförande av befintlig statistik samt intervjuer med de som återvänder genom åtgärdens försorg.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansierad till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 75 %

National co-financing 25 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 0,6 MSEK för programår 2008 motsvarande cirka 53 600 EUR. I det godkända årliga programmet 2008 uppskattades beloppet för åtgärden till ca 0,5 MSEK, vilket motsvarar en förändring om ca +0,1 MSEK (ca +15 600 EUR).⁵

5.a) Metodutveckling i återvändandearbetet

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden syftar till att utveckla och tillämpa nya metoder inom handläggningen av återvändandearbenden, bl.a. avseende samtalsmetodik, information och stöd till eventuellt återvändande personer. För närvarande påbörjas arbetet med återvändande då ett beslut om avslag vunnit laga kraft. Ett innovativt inslag är att tidigarelägga arbetet med återvändande i processen till att påbörjas redan i samband då beslutet om avslag på ansökan meddelas.

Åtgärden genomförs av Migrationsverket inom verksamhetsområde mottagning. Under programår 2008 påbörjas två projekt. I ena projektet bildar tre mottagningsenheter en särskild organisation som arbetar med specifikt med återvändande. Organisationen rekryterar totalt nio handläggare med engagemang och förutsättningar för arbetet. Handläggarna får särskilt landansvar och hanterar "egna" länder. Handläggarna utbildas i en särskild samtalsmetodik, så kallad "Motiverande samtal" med fokus på individen och problemlösning. Samtalsmetoden utvecklades i början av 1980-talet av William Miller och har med tiden utvecklats till en metod som kan användas generellt i samtal kring beteendeförändringar. Handläggaren ska genom att använda samtalsmetoden i återvändandesamtalen förmå den som fått avslag på sin ansökan att hitta motivation och förmåga till förändring. Projektet beräknas hantera mellan 40-60 ärenden per handläggare.

---

⁵ Beloppen i EUR grundas på valutakursen 9,1782 som gällde november 2007.

Det andra projektet inom åtgärden syftar till att förbättra återvändandearbetet på Migrationsverket på en övergripande nivå. Projektet är uppdelat i fyra delprojekt med följande inriktningar:

1. Metodutveckling: Handläggare som arbetar med återvändande utbildas i metoden ”Ett coachande förhållningssätt” som utvecklats från tillämpad psykologi, emotionell intelligens, stödjande efterforskning (appreciative inquiry) och systemteori. Metoden innebär att samtalet med den sökande, i ett tidigt skede av asylprocessen, ska fokusera på dennes framtid och möjligheter med ett återvändande för att därigenom få den sökande att fatta ett självständigt beslut om att återvända självmant.
2. Modell för utvärdering: Migrationsverkets metodik för datainsamling utvecklas i syfte att få ökad kännedom om återvändandeprocessen på individnivå. En enkät tas fram som ska ge svar på den återvändandes uppfattning om och upplevelse av asylprocessen, från ansökan till utresa. Den ska även ge information om vad som fått utlänningen att återvända självmant.
3. Nätverk för samverkan: Syftet är att öka kunskapen om återvändandeprocessen på individnivå genom att skapa nätverk mellan myndigheter och organisationer som är involverade i återvändandearbetet. Ett annat syfte är att visa hur aktörer kan agera för att stödja utlänningens egenmakt, med fokus på återvändandeskedet.
4. Kompetensutveckling: Den asylsökande erbjuds kompetenshöjande aktiviteter som är till gagn vid återvändandet och underlättar framtiden i hemlandet.

Åtgärdens övergripande mål är att en större andel av- och utvisade återvänder självmant samt att kompetensen för personal som handlägger ärenden om återvändande har höjts.

Åtgärden är särskilt prioriterad.

2. Förväntade stödmottagare

Migrationsverket.

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Migrationsverket är central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet och ska verka för samverkan och samordning mellan berörda myndigheter så att verksamheten inom detta område är effektiv. I egenskap av förvaltningsmyndighet har verket en monopolställning inom asylområdet vilket inkluderar hela asylprocessen från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande. Utan verkets aktiva medverkan i utvecklingsprocessen är det inte möjligt att åstadkomma en meningsfull och bestående utveckling.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Resultatet av åtgärden är att återvändandearbetet inom Migrationsverket generellt sett har utvecklats samt att antalet personer som återvänder frivilligt och inom lagstadgad tid har ökat med 25 procent jämfört med de senaste tre åren. Genom åtgärden avses andelen personer som avviker eller håller sig undan verkställighet minska.

Som indikator för att mäta resultatet av det första projektet ska jämförelsetalet för det antal personer på mottagningsenheterna i Örebro län som återvände 2007 användas.

För att mäta resultatet av det andra projektet används enkäter riktade till handläggare vid de enheter som ingår i projektet samt till målgruppen, det vill säga personer som ska återvända till hemlandet. Enkäterna ska mäta ett värde vid projektets början i relation till ett värde vid projektslut.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansierad till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 75 %

National co-financing 25 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 1,7 MSEK för programår 2008, vilket motsvarar cirka 186 710 EUR. I det godkända årliga programmet 2008 uppskattades beloppet för åtgärden till 3,5 MSEK vilket motsvarar en förändring om ca – 1,66 MSEK (ca – 181 100 EUR).⁶

5.b) Metodutveckling i återvändandearbetet

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Under 2009 påbörjades ytterligare ett projekt inom åtgärden. Projektet är en förstudie som bygger på erfarenheterna från och kompletterar det projekt som startade 2008 och beskrivs ovan. Projektet ska lägga grunden för ett flerårigt utvecklingsarbete med fokus på återvändande inom Migrationsverkets verksamhetsområde mottagning. Det avser att utveckla ett nyskapande sätt för att motivera till återvändande, utveckla samtalsmetodikerna samt att se över reintegreringsavtalen. Projektet genomförs i fyra delar och inleds med en processöversyn och identifiering av förbättringsåtgärder. Processöversynen innebär en kartläggning och analys av utflödet ur mottagningssystemet samt förslag till förbättringsåtgärder i arbetet med återvändande. Därefter slutförs förstudien i tre parallella delar. De föreslagna förbättringsåtgärderna sammanställs i en ny modell för arbetet med återvändande som testas och anpassas i en pilotverksamhet vid en av verkets mottagningsenheter. Vid en annan mottagningsenhet fortsätter arbetet med metodutveckling för kommunikation i återvändandesituationen (samtalsmetodik). I den fjärde delen sker en kartläggning och utvärdering av återintegreringsavtalen. Projektet kommer att arbeta utifrån LEAN-metodik. Förstudien omfattar även förberedande inslag av att vidareutveckla samverkansformer med lokala externa myndigheter för att eliminera/minska hinder i gränssytor mellan myndigheternas arbete.

Den övergripande målsättningen är att öka antalet självmant återvändande. Målen för själva förstudien är att utveckla en ny arbetsmodell för Migrationsverkets återvändandearbete samt påbörja en kartläggning och utvärdering av Migrationsverkets återintegreringsavtal.

2. Förväntade stödmottagare

Migrationsverket.

---

⁶ Beloppen i EUR grundas på valutakursen 9,1782 som gällde november 2007.

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Migrationsverket är central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet och ska verka för samverkan och samordning mellan berörda myndigheter så att verksamheten inom detta område är effektiv. I egenskap av förvaltningsmyndighet har verket en monopolställning inom asylområdet vilket inkluderar hela asylprocessen från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande. Utan verkets aktiva medverkan i utvecklingsprocessen är det inte möjligt att åstadkomma en meningsfull och bestående utveckling.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

Projektet är en förstudie där det förväntade resultatet är att;

- en processöversyn har genomförts
- en ny modell för arbetet med återvändande har tagits fram och förankrats inom Migrationsverket
- den nya modellen har utprovats i en pilotverksamhet

Indikatorerna mäts främst genom dokumentation. För närvarande är de slutliga indikatorerna för förstudien inte fastställda.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansierad till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 50 %

National co-financing 50 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 7,14 MSEK för programår 2008, vilket motsvarar cirka 778 300 EUR. Denna del av åtgärden 5 fanns ej preciserad i den version av årliga programmet som godkänts vilket innebär att förändringen motsvarar det ovan angivna beloppet.⁷

3.4. Åtgärder som genomför prioritering 4

Prioritering 4:

Stöd till gemenskapens standarder och bästa metoder för hanteringen av återvändande. Särskilt prioriterade är utvecklingsprojekt inom prioritering 4 som innehåller:

(7) Utvärderingar och besök på plats för att mäta vilka framsteg som gjorts med hjälp av de olika programmen, redskapen och processerna för återvändande.

(8) Åtgärder på nationell nivå för att se till att de gemensamma normerna för återvändande genomförs på ett rättvist och effektivt sätt, i enlighet med gemenskapens lagstiftning om återvändande, t.ex. när det gäller utbildning för handläggare.

Åtgärder inom kategori tillämpning av normer

Åtgärder inom prioritering 4 där Migrationsverket är verkställande organ

6. Ökad samverkan och kompetens kring återvändande

1. Åtgärdens mål och tillämpningsområde

Åtgärden syftar övergripande till att höja kompetensen i återvändandearbetet för att trygga rättssäkerheten och att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden.

Åtgärden syftar vidare till att utveckla och genomföra nationella utbildningsprogram för personal inom de myndigheter som handlägger eller beslutar i verkställighetsärenden (Migrationsverket och Polisen). Åtgärden syftar vidare till informationsspridning och samverkan mellan Migrationsverket, Polisen

---

⁷ Beloppen i EUR grundas på valutakursen 9,1782 som gällde november 2007.

och frivilligorganisationer.

Åtgärdens mål är att nå en ökad och mer enhetlig kunskaps- och kompetensnivå och därmed en jämnare kvalitet och ökad rättssäkerhet i handläggning och beslutsfattande.

Åtgärden är särskilt prioriterad.

2. Förväntade stödmottagare

Migrationsverket.

3. Om projektet eller projekten genomförs direkt av den ansvariga myndigheten såsom verkställande organ, motivera varför

Migrationsverket är central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet och ska verka för samverkan och samordning mellan berörda myndigheter så att verksamheten inom detta område är effektiv. I egenskap av förvaltningsmyndighet har verket en monopolställning inom asylområdet vilket inkluderar hela asylprocessen från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande. Utan verkets aktiva medverkan i utvecklingsprocessen är det inte möjligt att åstadkomma en meningsfull och bestående utveckling.

4. Förväntade kvantifierbara resultat och indikatorer som ska användas

En konferens om återvändande och verkställigheter har anordnats för 100 tjänstemän inom Migrationsverket och polismyndigheten.

Sju seminarier/utbildningar om återvändandearbetet, dess mål och uppdrag, har anordnats och genomförts för Migrationsverkets personal. Även tjänstemän inom polismyndigheten ska inbjudas att delta i seminarierna. 25 personer har deltagit vid varje seminarium.

Sju seminarier/utbildningar om verkställighetshinder har anordnats och genomförts för Migrationsverkets personal. Även tjänstemän inom polismyndigheten har inbjudits att delta i seminarierna. 25 personer har deltagit vid varje seminarium.

Tre seminarier om återvändandearbete har anordnats, riktat mot frivilligorganisationer. Vid varje seminarium har 25 personer deltagit.

Ett kvalitativt resultat av åtgärden är att kompetensen och kunskapen inom återvändandeområdet har ökat hos den personal som arbetar med verkställighetsärenden. Detta mäts genom antalet personer som efter beslut om avslag återvänder frivilligt och inom den uppsatta tidsramen om två månader har ökat.

5. Synliggörande av EU-medel

De slutliga stödmottagarna informeras om kravet på att i både tal och skrift tydliggöra att den Europeiska återvändandefonden är medfinansier till deras projekt. Kravet på tydlig information om Återvändandefondens medfinansiering finns även med i bidragsöverenskommelsen som upprättas mellan Migrationsverket och den slutliga stödmottagaren vid beviljandet av projektmedel. En EU-logotyp i olika filformat kan hämtas av stödmottagarna på Migrationsverkets hemsida.

6. Komplementaritet med liknande åtgärder som finansieras genom andra EU-instrument

Åtgärden utformas och genomförs på så sätt att den kompletterar övriga nationella, regionala och lokala åtgärder inom området. Komplementariteten säkerställs bland annat genom det samråd som inrättats för Återvändandefonden. Samrådets partnerskap ger de myndigheter och organ som genomför fondens åtgärder insyn i vilka åtgärder som ska genomföras under programåret och bidrar därmed till att säkerställa att åtgärderna som beviljas medfinansiering av fonden ej finansieras genom andra EU-medel.

7. Finansiell information

RF co-financing 75 %

National co-financing 25 %

Medfinansiering från fonden för projekt inom denna åtgärd uppgår till cirka 0,8 MSEK för programår 2008, vilket motsvara cirka 83 000 EUR. I det godkända programmet för 2008 uppskattades beloppet för åtgärden till ca 0,9 MSEK, vilket motsvarar en förändring om ca -0,1 MSEK (ca 10 000 EUR).⁸

4. TEKNISKT BISTÅND

4.1. Syftet med det tekniska biståndet

I artikel 17 i rådsbeslutet föreskrivs att fonden för varje årligt program får finansiera förberedande åtgärder, förvaltning, övervakning, utvärdering, information, kontroller samt åtgärder som ska stärka den administrativa kapaciteten med avseende på fondens genomförande i medlemsstaten. För perioden 2008-2010 anslås årligen 7 % av det sammanlagda beloppet för den medfinansiering som Sverige beviljas, plus 30 000 EUR.

Genom att Återvändandefonden samförvaltas med Flyktingfonden görs betydande samordningsvinster. Kostnaderna fördelas mellan fonderna enligt en förväg

---

⁸ Beloppen i EUR grundas på valutakursen 9,1782 som gällde november 2007.

fastställd fördelningsnyckel. Det tekniska biståndet kommer i huvudsak att användas för att finansiera Fondenhetens verksamhet inklusive personal. Enheten är särskilt upprättad för att verkställa uppgifterna som ansvarig myndighet för Återvändandefonden och Flyktingfonden och har inga andra uppgifter. Tekniskt bistånd kommer även att användas för att finansiera kostnader som uppstår inom partnerskapet, exempelvis vid möten med expertgrupper och med den nationella samrådskommittén.

Vidare kommer det tekniska biståndet att användas för att finansiera direkta kostnader som den attesterande myndigheten har. Revisionsmyndigheten bygger upp en ny organisation för att fullgöra sin uppgift och har betydande kostnader som är stödberättigade inom ramen för tekniskt bistånd. På grund av begränsningen av biståndets storlek och delvis av praktiska skäl, kommer huvudparten av revisionsmyndighetens kostnader som det ser ut nu att finansieras med nationella medel.

Det tekniska biståndet ska användas för att på bästa sätt säkerställa ett framgångsrikt utvecklingsarbete på nationell nivå och för att sprida resultat och uppföljningar på ett sådant sätt att de uppmärksammas och tas tillvara.

I Sverige har stora förändringar inom asylmottagandet och integrationen lett till nya behov av utvecklingsinsatser som även får effekter på behovet av tekniskt bistånd. Nya aktörer har tillkommit som fondenheten måste involvera i samverkansarbetet kring Återvändandefonden. Det ställer i sin tur krav på ett utvecklat och utvidgat informationsarbete från enhetens sida.

Av artikel 33 i rådsbeslutets tillämpningsföreskrifter framgår att den ansvariga myndigheten ska tillse att informationsinsatser genomförs på så sätt att de ger mesta möjliga bevakning i medier genom att välja olika kanaler och kommunikationssätt på lämplig nationell nivå. Ansvarig myndighet ska anordna minst en aktivitet per år för att informera om det fleråriga och årliga programmet. Vidare ska myndigheten offentliggöra en förteckning över de slutliga stödmottagarna.

Så som nämnts i kapitel 1, genomförs en rad informationsaktiviteter med syftet att sprida och få återkoppling på de fleråriga och årliga programmen för Återvändandefonden. Aktiviteterna finansieras i allmänhet av det tekniska biståndet. Inför framtagandet av det fleråriga programmet genomförde Fondenheten i samarbete med UNHCR ett forum under två dagar där inbjudna frivilligorganisationer, myndigheter och kommuner deltog. Syftet med forumet var att identifiera vilka behov av utveckling som olika nyckelaktörer ansåg föreligga och som därför borde utgöra ett viktigt underlag till det fleråriga programmet för fonden. Forumet ägde rum den 12-13 juni 2007.

Det årliga programmet förankras och sprids externt genom flera aktiviteter. Genom den nationella samrådskommitténs möten sprids programmet till viktiga externa aktörer. Även expertgruppen har i uppdrag att sprida och förankra

programmets syfte och innehåll. Därutöver annonseras det fleråriga och de årliga programmen på Migrationsverkets hemsida och i det nyhetsbrev som utges av Fondenheten. Programmen finns i sin helhet att ta del av på hemsidan.

Fondenheten ansvarar för att informera om Återvändandefonden. Vid olika informationstillfällen ges även information om de fleråriga och årliga programmen.

På Migrationsverkets hemsida läggs regelbundet relevant och värdefull information om fonden och programmens förverkligande. Verket har även etablerade kontakter med massmedia som nyttjas vid behov. En kommunikationsstrategi för Fondenheten finns framtagen.

En fullständig förteckning över de projekt som medfinansieras med stöd av Återvändandefonden finns att tillgå via Migrationsverket hemsida (www.migrationsverket.se).

4.2. Förväntade kvantifierbara resultat

- ✓ Fleråriga och årliga program har tagits fram och godkänts av Kommissionen
- ✓ Urval av projekt har genomförts efter avslutad utlysning.
- ✓ Kontraktsmöten med varje enskild stödmottagare har genomförts.
- ✓ Uppföljning av samtliga projekt har skett, exempelvis genom besök på plats.
- ✓ Fondenhetens organisation har utvecklats.
- ✓ Arbetsätt, metoder och rutiner har vidareutvecklats.
- ✓ En fungerande modell för resultatsammanställning och analyser har utvecklats.
- ✓ Modell för uppföljning har vidareutvecklats.
- ✓ Samverkan med andra fonder och bidragsgivare har skett.
- ✓ Kontroller av projekt samt revisioner har genomförts.
- ✓ Läges- och slutrapporter har nått god kvalitet.
- ✓ Resultat och goda exempel har spridits.

4.3. Synliggörande av EU-medel

Medfinansiering av Europeiska återvändandefonden framgår i all dokumentation och utskick från den ansvariga myndigheten. Fondenhetens kontorslokaler skyltar med EU-logon och Migrationsverket använder vidare EU-logon i all information som går ut om Återvändandefonden och dess verksamhet, både på faktablad och genom elektroniska informationskanaler.

I kontrakten mellan Återvändandefonden och de projekt som beviljas medfinansiering skrivs kravet på att synliggöra EU-finansieringen in. Det innebär att alla projekt som arbetar med stöd av medel från Återvändandefonden har EU-logon med på presentationer, rapporter, inbjudningar med mera.

Projektägarna kan hämta EU-logon i olika format på Migrationsverkets hemsida.

5. Utkast till finansieringsplan

Årligt program - Utkast till finansieringsplan								
Tabell 1								
Översiktstabell								
Medlemsstat: Sverige								
Berört årligt program: 2008								
Fond: Europeiska återvändandefonden								
(alla siffror i euro)	Ref. prioritering	Ref. särskild prioritering ⁽¹⁾	Gemenskapens bidrag (a)	Offentliga anslag (b)	Privata anslag (c)	TOTALT (d=a+b+c)	% EU (e=a/d)	Andel av totalbelopp (d/tot d)
Åtgärd 1: Åtgärder för att förbättra återvändandet för ensamkommande asylsökande barn	1	2	237 200,00	79 100,00		316 300,00	75,0%	12,9%
Åtgärd 2: Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för att utveckla arbetssätt för återvandring	3		131 000,00	130 500,00	500	262 000,00	50,0%	10,7%
Åtgärd 3: Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för att utveckla arbetssätt för återvändande	3	5	192 000,00	63 900,00		255 900,00	75,0%	10,4%
Åtgärd 4: Samverkan med myndigheter och frivilligorganisationer i arbetet med återvändande	3	5	53 600,00	17 900,00		71 500,00	75,0%	2,9%
Åtgärd 5A: Metodutveckling i återvändandearbetet	3	5	186 709,66	62 372,30		249 081,96	75,0%	10,1%
Åtgärd 5B: Metodutveckling i återvändandearbetet	3		778 305,49	258 627,70		1 036 933,19	50,0%	42,2%
Åtgärd 6: Ökad samverkan och kompetens i återvändandearbetet	4	8	83 000,00	27 700,00		110 700,00	75,0%	4,5%
Tekniskt bistånd			157 340,92			157 340,92	100,0%	6,4%
Övriga insatser							-	-
Övriga insatser ⁽²⁾								
TOTALT			1 819 156,07	640 100,00	500,00	2 459 756,07	74,0%	100,0%

¹ Om tillämpligt

² Särskilda åtgärder som i den grundläggande rättsakten definieras som krisåtgärder

*Monika Wendleby,
verksamhetsområdeschef,
EIS*